

Woordvoeringslijn: ecologisch onderzoek kleine windturbines

Woordvoering door gedeputeerde Energie

Context en aanleiding

- In de afgelopen jaren zijn er ruim 500 kleine windturbines in Groningen geplaatst bij met name agrarische bedrijven.
- Bij de plaatsing werd gekeken naar landschappelijke inpassing en optimaal rendement.
- De ecologische effecten waren tot voor kort nauwelijks onderzocht.
- Om de kennis te vergroten over het aantal aanvaringen met kleine windturbines is in 2019 (6 turbines), 2022 (13 turbines) en in 2024 (28 turbines) ecologisch onderzoek uitgevoerd naar het gedrag van vogels en vleermuizen rond kleine windturbines.
- De provincie Groningen is penvoerder en met Friesland initiatiefnemer van dit onderzoek, 6 andere provincies hebben meebetaald.
- De provincie Groningen heeft het onderzoek op 27 oktober jl. ontvangen, we hebben vervolgens in kaart gebracht welke gevolgen de uitkomsten van het onderzoek hebben.
- Op 27 januari om 13.30 uur wordt het onderzoek gepubliceerd, gelijktijdig met alle provincies.

Kernboodschap

We hebben onderzoek laten doen naar de ecologische gevolgen van kleine windturbines. Belangrijkste conclusie hieruit is dat er meer aanvaringen zijn met vogels en vleermuizen dan eerder aangenomen, maar niet meer dan incidentele aanvaringen per soort per jaar.

Het gaat om incidentele aanvaringen van minder dan één per soort, per molen, per jaar. Het effect per turbine is beperkt, maar de totale effecten (door de hoeveelheid kleine turbines in Groningen) kunnen voor verschillende soorten boven de beoordelingsnormen (ORNIS en PBR) uitkomen. Dit zorgt ervoor dat aanvullende maatregelen of andere plaatsingskeuzes nodig zijn om effecten te beperken.

We zetten in op provincie brede maatregelen om het cumulatieve aantal aanvaringen te verlagen. We willen vervolgstappen zorgvuldig afwegen: natuur beschermen, ruimtelijke kwaliteit borgen en duurzame lokale energie opwek ondersteunen. De komende tijd zet de provincie in op het uitwerken van twee maatregelen: mitigerende maatregelen die in het onderzoek worden aanbevolen en een soortenbeschermingsprogramma die met gebiedsgerichte natuurmaatregelen leefgebieden, populaties en vliegroutes van gevoelige soorten versterkt.

Kernboodschap in opsomming

- Meer aanvaringen met vogels en vleermuizen dan eerder aangenomen, maar het gaat om incidentele aanvaringen van minder dan één per soort, per molen, per jaar.
- Het effect per turbine is beperkt, het totale effect zorgt voor mogelijke overschrijding van de normen.
- We zetten in op provincie brede maatregelen die het cumulatieve naar beneden brengen.

- De twee soorten maatregelen zijn:
 - Mitigerende maatregelen
 - Soortenbeschermingsprogramma

Vraag & antwoord

Waarom is dit onderzoek uitgevoerd en wat was de verwachting?

Er is op basis van inschattingen en internationaal onderzoek aangenomen dat er geen tot weinig aanvaringen zouden zijn met kleine windturbines. Naarmate signalen binnenkwamen dat er vliegbewegingen rondom de turbines plaatsvonden, is er een onderzoek opgestart. De verwachting was dat dit in lijn zou liggen met deze internationale onderzoeken.

Waarom is de provincie niet eerder naar buiten gekomen met dit onderzoek?

We hechten eraan om met een gedegen reactie te komen. Daarom hebben we onszelf, en andere deelnemende provincies, de tijd te geven om de gevolgen in kaart te brengen en vervolgstappen te formuleren. We hebben onder andere advies gevraagd bij de landsadvocaat in de interpretatie van het onderzoek.

Wat is de kern van het onderzoek?

Belangrijkste conclusie uit het ecologisch onderzoek is dat er meer aanvaringen zijn met vogels en vleermuizen dan eerder aangenomen. Het gaat om incidentele aanvaringen van minder dan één per soort, per molen, per jaar. Het effect per turbine is dus beperkt, maar de totale effecten, door de hoeveelheid kleine turbines in Groningen, kunnen voor verschillende soorten boven de beoordelingsnormen uitkomen. Dit zorgt ervoor dat aanvullende maatregelen of andere plaatsingskeuzes nodig zijn om effecten te beperken.

Wat vindt de provincie van de uitkomsten van het onderzoek?

We zijn teleurgesteld dat er meer aanvaringen zijn dan verwacht, het aantal aanvaringen willen we verlagen. We nemen deze resultaten serieus en wegen vervolgstappen zorgvuldig af: natuur beschermen, ruimtelijke kwaliteit borgen en duurzame lokale energie opwek ondersteunen (voor de bedrijfsvoering van boeren).

Zijn jullie als provincie geschrokken van de uitkomsten?

Het aantal aanvaringen is hoger dan verwacht. Helaas, want we willen dat duurzame oplossingen ook natuurvriendelijk zijn. Tegelijkertijd is er per individuele molen geen overschrijding en zijn de aanvaringen incidenteel.

Betekent dit dat er geen nieuwe kleine molens meer mogen komen?

Nieuwe kleine molens kunnen er nog steeds komen, alleen is er meer aandacht nodig voor de ecologische effecten. Aan de hand van een ecologische quickscan wordt in kaart gebracht wat er nodig is om een nieuwe kleine molen mogelijk te maken.

Hoe zit het met de bestaande kleine windmolens?

Veel bestaande molens hebben geen vergunning, of dit nodig is en onder welke eventuele randvoorwaarden dit kan, wordt door ons onderzocht. Er is altijd locatie specifiek maatwerk nodig.

Welke bestaande molens kunnen nu problemen verwachten?

We kunnen geen uitspraken doen over individuele situaties.

Welke maatregelen gaat de provincie nemen?

We zetten in op provincie brede maatregelen om het totaal aantal aanvaringen te verlagen. We willen vervolgstappen zorgvuldig afwegen: natuur beschermen, ruimtelijke kwaliteit borgen en duurzame lokale energie opwek ondersteunen. De komende tijd zet de provincie in op het uitwerken van twee maatregelen: mitigerende maatregelen die in het onderzoek worden aanbevolen en een soortenbeschermingsprogramma die met gebiedsgerichte natuurmaatregelen leefgebieden, populaties en vliegroutes van gevoelige soorten versterkt.

Wat zijn de vervolgstappen?

We zetten ons in voor maatregelen die technisch, juridisch, financieel en planologisch haalbaar zijn. We willen voorkomen dat er maatregelen worden voorgeschreven die onuitvoerbaar zijn of het terugverdienmodel van de eigenaren van de kleine windturbines raken. Daarbij betrekken we zowel ecologische randvoorwaarden als de belangen van landbouw, landschap en energievoorziening. Welke maatregelen er eventueel genomen gaan worden, komen we dus op terug.

Is een verhoging van 15 naar 20 meter een manier om het aantal aanvaringen terug te dringen?

Dat weten we niet. Het gepubliceerde onderzoek gaat over molens van 15 meter.

Hebben de uitkomsten van het onderzoek gevolgen voor het halen van de Regionale Energiestrategie (RES)?

Nee, de kracht van kleine windturbines ligt vooral in het ondersteunen van lokale duurzame opwek. De kleine windturbines hebben een beperkte rol in de energietransitie en dragen beperkt bij aan de RES.

Eigenaren van bestaande kleine windmolens zullen nu met handhavingsverzoeken worden geconfronteerd. Hoe gaat de provincie hier mee om?

Uit het onderzoek blijkt dat de individuele kleine windmolens incidentele aanvaringen laten zien. Omdat de provincie 500 kleine windturbines heeft, is het cumulatieve effect groter dan in andere provincies. De grootste winst zit daarom in het maken van generieke maatregelen en het beter beschermen en versterken van vogelsoorten en vleermuizen die aanvaringen kennen. Daar willen we als provincie op inzetten.